

HE 58/2003 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi perusopetuslain 32 §:n muuttamisesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi perusopetuslakia sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia.

Esiopetuksen oppilaille, joiden matka kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen on yli viisi kilometriä tai oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, annetaan oikeus maksuttomaan kuljetukseen taikka kuljettamista

tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen.

Esiopetusta saavien oppilaiden osalta tarkistetaan yksikköhintoja, joiden perusteella opetuksen valtionosuus määräytyy.

Esitys liittyy valtion vuoden 2004 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2004.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Esiopetusuudistus	3
1.2. Koulumatkaetu	4
1.3. Esiopetuksen yksikköhinnat	5
1.4. Nykytilan arviointia.....	5
2. Ehdotetut muutokset	6
2.1. Matkaetu esiopetuksessa	6
2.2. Yksikköhintojen korottaminen esiopetusta saavien oppilaiden osalta	7
3. Esityksen vaikutukset.....	7
3.1. Taloudelliset vaikutukset	7
3.2. Muut vaikutukset.....	8
4. Asian valmistelu	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	9
1. Lakiehdotusten perustelut	9
1.1. Laki perusopetuslain 32 §:n muuttamisesta.....	9
1.2. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta	9
2. Voimaantulo	10
LAKIEHDOTUKSET	11
perusopetuslain 32 §:n muuttamisesta	11
opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta	12
LIITE	14
RINNAKKAISTEKSTIT	14
perusopetuslain 32 §:n muuttamisesta	14
opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta	15

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Esiopetusuudistus

Alle kouluikäisten lasten opetus- ja kasvatustajärjestelyjä koskeva esiopetusuudistus tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 2000. Tästä ajankohdasta lukien kunnat saivat ilman opetusministeriön lupaa järjestää esiopetusta peruskoulussa. Elokuun 2001 alusta lukien kunnilla on ollut velvollisuus järjestää kaikille kunnassa asuville esiopetusikäisille esiopetusta. Tavoitteena on, että mahdollisimman suuri osa kuusivuotiaiden ikäluokasta tulee järjestelmällisen esiopetuksen piiriin. Uudistuksella yhdenmukaistettiin esiopetuksen sisältöä ja saatavuutta maan eri osissa.

Esiopetuksen tavoitteena on parantaa lasten oppimisen edellytyksiä ja edistää lasten joustavaa siirtymistä varhaiskasvatuksesta alkuopetukseen. Opetuksessa noudatetaan paikallisia opetussuunnitelmia, jotka laaditaan valtakunnallisten esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Esiopetus on laajuudeltaan vähintään 700 tuntia vuodessa. Lapsella on pääosin oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna oikeus saada esiopetusta. Osallistuminen esiopetukseen on vapaaehtoista.

Pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevilla, vaikeasti vammaisilla tai sairailla lapsilla on oikeus kaksi vuotta kestäväseen esiopetukseen. Pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä oleva lapsi tulee esiopetukseen pääsääntöisesti sinä vuonna kun hän täyttää viisi vuotta. Ensimmäinen esiopetusvuosi on lapselle vapaaehtoinen. Sen sijaan toinen vuosi kuuluu oppivelvollisuuden piiriin.

Yksityinen yhteisö tai säätiö voi antaa esiopetusta opetusministeriön luvan perusteella. Esiopetusta voidaan järjestää myös valtion oppilaitoksessa.

Esiopetusta koskevat toiminnalliset säännökset sisältyvät perusopetuslakiin (628/1998) ja perusopetusasetukseen (852/1998). Esiopetuksen rahoitusta koskevat säännökset sisältyvät opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (635/1998) ja asetukseen (806/1998). Opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään ope-

tustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa asetuksessa (986/1998). Näitä säädöksiä sovelletaan yhtäläisesti riippumatta siitä, missä esiopetusta järjestetään. Päivähoitopaikassa järjestettävään esiopetukseen sovelletaan täydentävinä säännöksiä lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) ja sen nojalla annettujen asetusten säännöksiä henkilöstön ja lasten lukumäärästä sekä muun henkilöstön kuin opettajien kelpoisuudesta. Esiopetusuudistuksen yhteydessä mainittuja lakeja ja eräitä niihin liittyviä lakeja muutettiin 1 päivänä elokuuta 2000 voimaan tulleilla laeilla (1288—1292/1999).

Perusopetuslain 4 §:n 1 momentin mukaan kunta voi järjestää esiopetuksen itse tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa taikka hankkia sen opetuksen järjestämisluvan saaneelta yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä taikka valtion oppilaitokselta. Kunta ja yksityinen opetuksen järjestäjä voi hankkia esiopetuspalvelut myös muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Opetuksen järjestäjä vastaa, että sen hankkimat palvelut järjestetään lainsäädännön mukaisesti.

Perusopetuslain 6 §:n 1 momentin mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita. 6 §:n 1 momentti edellyttää sekä esiopetuksen ja päivähoidon ajallista yhteensovittamista että palveluiden järjestämipaikkojen läheistä sijaintia. Nykyinen säännös ei velvoita opetuksen järjestäjää kuljetuksen järjestämiseen.

Perusopetuslain 6 §:n 2 momentin mukaan kunta osoittaa 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Näitä kieliä ovat suomen kieli, ruotsin kieli, saamelaisten kotiseutualueella asuvien opetuksessa saamen kieli ja vaikeasti kuulovammaisten oppilaiden opetuksessa

viittomakieli. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämispaijaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämispaijka. Perusopetusasetuksen 23 a §:n 2 momentin mukaan esiopetukseen voi hakea oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan perusopetuslain 6 §:n 2 momentin mukaan osoittamaan järjestämispaijkaan. Pykälässä tarkoitettuja oppilaita otettaessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kunta voi kuitenkin päättää, että sen itse järjestämään tai hankkimaan esiopetukseen otetaan ensisijaisesti kunnassa asuvia lapsia.

Esiopetukseen ei sovelleta perusopetuslain 23 §:n säännöksiä lukuvuodesta, lukukaudesta eikä työpäivien määrästä. Esiopetuksen järjestäjä päättää, miten vähintään 700 tunnin laajuinen esiopetus järjestetään. Perusopetusasetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan esiopetuksen oppilaan työpäivään saa kuulua kuitenkin enintään viisi oppituntia. Esiopetuksen työajoista tulee ottaa määräykset opetussuunnitelmaan perustuvaan vuosisuunnitelmaan.

Opetus on esiopetuksen oppilaalle maksutonta. Esiopetuksen oppilailla on myös oikeus vastaaviin opintososiaalisiin etuihin kuin perusopetuksen oppilailla. Edellä todetusta pääsäännöstä poiketen oikeus matkaetuun ja maksuttomaan majoitukseen koskee kuitenkin vain pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia esiopetuksen oppilaita. Ennen 1 päivää elokuuta 2000, jolloin peruskoulussa voitiin järjestää esiopetusta vain opetusministeriön luvalla, esiopetuksessa olevilla oppilailla oli oikeus koulumatkaetuun samoilla perusteilla kuin oppivelvollisuusiässä olevilla oppilailla.

1.2. Koulumatkaetu

Koulumatkoista säädetään perusopetuslain 32 §:ssä. Jos perusopetusta, lisäopetusta tai 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidennettyä oppivelvollisuuden piirissä olevan esiopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pidempi tai jos se oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, oppilaalla on 32 §:n 1 momentin mukaan oikeus maksuttomaan kuljetukseen

taikka oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta tai oppilas saa 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta, koulumatka saa kestää enintään kolme tuntia. Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kunnan osoittamaan kouluun, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan mainitun pykälän 3 momentin mukaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Pykälän 4 momentin mukaan kuljetusta odotavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 5 momentin mukaan päivähoidossa olevalle lapselle voidaan järjestää tarpeelliset kuljetukset. Kuljetusten järjestämisestä ja siitä perittävistä maksuista päättää asianomainen kunta.

Esiopetusuudistusta koskevan hallituksen esityksen (HE 91/1999 vp) perusteluissa todettiin, että jotkut kunnat erityisesti haja-asutusalueilla joutuisivat järjestämään maksutta tai kustannuksia subventoiden kuljetuspalveluita esiopetuksen piirissä oleville kuusivuotiaille, vaikka oikeus maksuttomaan kuljetukseen ei sisällynyt ehdotettuun uudistukseen. Tämän arvioitiin lisäävän kuntien menoja yhteensä 20—30 miljoonaa markkaa vuodessa kunkin kunnan päätöksistä riippuen. Päivähoidon piirissä kuljetuksia on järjestetty vain poikkeustapauksissa.

Eduskunnan sivistysvaliokunta totesi esiopetusuudistusta koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (SiVM 7/1999 vp), että tilanne koulukuljetusten suhteen eri puolilla maata on hyvin erilainen. Koulumatkaedun puuttuminen aiheuttanee ongelmia etenkin haja-asutusalueilla lasten kuljetuksille ja kuljetusvaikeudet saattavat olla jopa ratkaiseva tekijä, että vanhemmat jättävät lapsen esiopetuksen ulkopuolelle. Alueellisen koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi valiokunta piti välttämättömänä, että uudistuksen mukainen esiopetus saataan koulumatkaedun piiriin 1 päivästä elokuuta 2001, kun uudistus tulee voimaan koko

laajuudessaan.

Lisäksi valiokunta painotti mietinnössään, että oppilaan siirtyminen esiopetuksen ja kunnan järjestämän päivähoidon välillä saattaa aiheuttaa ongelmia. Erityisesti kuljetusongelmia aiheutuu niiden lasten osalta, jotka ovat perhepäivähoidossa. Asia tulee ratkaista koulumatkaedusta päätettäessä. Valiokunta kiinnitti huomiota myös siihen, että koulumatkoja koskevia ratkaisuja tehtäessä tulee ottaa huomioon turvallisuustekijät. Hyväksyessään esiopetusta koskevat lait eduskunta hyväksyi sivistysvaliokunnan mietinnön pohjalta lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin säädösmuutosten tekemiseksi niin, että perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen osallistuvat oppilaat saatetaan koulumatkaedun piiriin 1 päivästä elokuuta 2001.

1.3. Esiopetuksen yksikköhinnat

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 5 §:n mukaan rahoitus opetus- ja kulttuuritoimen käyttökustannuksiin määräytyy laskennallisten perusteiden mukaisesti. Perusopetuksessa rahoitus määräytyy oppilasmäärien sekä oppilasta kohden määrättyjen yksikköhintojen perusteella. Perusopetuksen yksikköhintoista säädetään lain 17 §:ssä. Pykälän 8 momentin mukaan esiopetuksessa yksikköhinta on 85 prosenttia asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta.

Perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidennettyä oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille järjestettävässä esiopetuksessa yksikköhinta on sama kuin asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätty yksikköhinta.

Pykälän 1 momentin mukaan yksikköhintoja laskettaessa esiopetusta saavien oppilaiden määrästä otetaan huomioon 85 prosenttia. Perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidennettyä oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden määrä otetaan kuitenkin huomioon kokonaan.

1.4. Nykytilan arviointia

Opetushallituksen raportin mukaan yksi-

vuotiseen esiopetukseen osallistui syksyllä 2002 yhteensä 58 142 oppilasta (tilastointipäivä 20.9.2002). Esiopetus järjestettiin lähes kokonaan kunnallisesti, yksityisen opetuksen järjestäjän ja valtion antamaa esiopetusta sai yhteensä 615 oppilasta.

Lääninhallitukset selvittivät osana peruspalvelujen arviointia esiopetuksen toteutumista vuonna 2001 ja 2002 uuden lainsäädännön mukaisena. Kunnalliseen kuusivuotiaiden esiopetukseen osallistuttiin varsin kattavasti. Koko maassa 94 prosenttia suomenkielisestä kuusivuotiaiden ikäluokasta osallistui esiopetukseen vuonna 2002. Etelä-Suomen läänissä osallistumisprosentti oli 92, Lapin läänissä 98. Ruotsinkielisistä kuusivuotiaista vain merkityksettömän pieni määrä jäi esiopetuksen ulkopuolelle. Tarkkaa prosenttiosuutta on vaikea arvioida, koska myös suomenkielisiä oppilaita osallistui ruotsinkieliseen esiopetukseen.

Vuoden 2002 peruspalvelujen arvioinnissa saatujen tietojen mukaan noin 6 000 oppilaalle järjestettiin vuonna 2002 kuljetus kunnalliseen esiopetuksen järjestämispaikkaan, jossa opetus annettiin suomen kielellä. Esiopetuksen oppilaita kuljetettiin opetuspaikkoihin suhteellisesti vähiten Etelä-Suomen läänissä (noin 4 prosenttia) ja suhteellisesti eniten Itä-Suomen läänissä (noin 23 prosenttia). Kuljetukset opetuksen järjestämispaikkaan hoidettiin yleisimmin maksuttomina koulukuljetusten yhteydessä. Oppilaalle maksullisia kuljetuksia oli suhteellisesti eniten Länsi-Suomen läänissä (noin 25 prosenttia kuljetettavista) ja Etelä-Suomen läänissä (noin 23 prosenttia kuljetettavista) ja vähiten Lapin läänissä (noin 5 prosenttia kuljetettavista). Matka kodista tai päivähoitopaikasta paikkaan, jossa esiopetus järjestetään, oli yli viisi kilometriä hiukan yli 50 prosentilla kuljetettavista oppilaita.

Ruotsinkieliseen esiopetukseen kuljetettiin noin 240 oppilasta (seitsemän prosenttia osallistuvista) syksyllä 2002. Noin puolella näistä oppilaita oli esiopetuksen järjestämispaikkaan yli viiden kilometrin matka. Lähes kaikki pitkämatkalaiset ruotsinkieliset oppilaat asuivat Länsi-Suomen läänissä. *Ruotsinkielisten oppilaiden* kuljetuksista 67 prosenttia oli oppilaille maksullisia.

Lääninhallitukset pyysivät kunnilta myös

arviota siitä, miksi esiopetukseen ei osallistuta. Tärkeimmäksi syyksi ilmoitettiin, että huoltajien mielestä esiopetus ei ollut lapselle tarpeellista. Etelä-Suomen läänissä tärkein syy oli osallistuminen seurakunnan kerhoon tai muuhun kerhoon. Muissa lääneissä tämä oli yleensä toiseksi tärkein syy. Kolmanneksi tärkein syy oli yleensä esiopetuspaikan etäinen sijainti ja neljänneksi tärkein kuljetusjärjestelyt.

Lääninhallitusten arvion mukaan esiopetuksen kattavuutta voidaan pitää hyvänä. Ilmeisesti kaikilla huoltajilla ei kuitenkaan ole riittävästi tietoa esiopetuksen merkityksestä lapsen oppimisvalmiuksien kehittämisessä eikä esiopetuksen tarpeellisuudesta valmiuksien antamisessa lapselle hänen aloittaessaan koulunkäynnin. Kuljetusoikeuden puute on saattanut olla este osallistumiselle esiopetukseen, jos matka on ollut pitkä tai liikenteen vuoksi lapselle vaarallinen eikä kunta ole järjestänyt kuljetusta.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Matkaetu esiopetuksessa

Kuntien mahdollisuudet järjestää omalla kustannuksellaan esiopetusta saavien pitkämatkaisten lasten kuljetus esiopetuksen järjestämispaikkaan vaihtelevat. Matkaedun puuttuminen voi vaikuttaa lasten huoltajien päätöksiin siten, että lapsi ei osallistu esiopetukseen, jos matka on pitkä tai muuten hankala. Lakisääteisen matkaedun puuttuminen voi aiheuttaa alueellista epätasa-arvoa koulutuksen saavutettavuudessa. Esityksellä on tarkoitus lisätä kuntien välistä yhdenvertaisuutta peruspalvelujen järjestämisessä.

Lapsella ei ole oikeutta maksuttomaan kuljetukseen kotoa lasten päivähoitosta annettussa laissa tarkoitettuun päivähoitoon eikä tällaista oikeutta ole tarkoitus antaa esiopetusta koskevilla säännöksillä. Tämä huomioon ottaen säädettäisiin matkaedusta, joka myönnetään matkasta kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoitosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi esiopetusta saaville oppilaille oikeus maksuttomaan kuljetukseen taikka kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään

avustukseen samoilla edellytyksillä kuin perusopetusta saavilla oppilaille on.

Perusopetuslain 32 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kodin ja esiopetuksen ja päivähoiton ja esiopetuksen välistä kuljetusta koskeva säännös. Momentin mukaan esiopetuksessa olevalla oppilaalla olisi vastaava oikeus matkaettuun kuin perusopetuksessa ja lisäopetuksessa olevalla oppilaalla, jos hänen matkansa on pitempi kuin viisi kilometriä tai oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Koska esiopetus voidaan järjestää myös muualla kuin koulussa, ei käytettäisi sanaa "koulumatka", vaan säädettäisiin oikeudesta maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoitosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon sekä vaihtoehtoisesti kuljettamista tai saattamista varten myönnettävästä avustuksesta.

Kodin ja päivähoiton välisistä matkoista oikeutta maksuttomaan kuljetukseen tai avustukseen ei olisi. Esityksessä ei muutettaisi perusopetuksen ja lisäopetuksen oppilaille myönnettävän koulumatkaedun sisältöä.

Oikeus matkaettuun olisi yhtäläinen kaikille esiopetuksen oppilaille opetuksen järjestämispaikasta riippumatta. Edun saamisen kannalta ei olisi myöskään merkitystä, olisi-ko kysymys opetuksen järjestäjän itse järjestämästä opetuksesta vai sen hankkimasta opetuksesta. Jos lapsen huoltaja valitsee esiopetuspaikaksi muun paikan kuin sen, jonka kunta perusopetuslain 6 §:n 2 momentin perusteella osoittaa, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voitaisiin kuitenkin lain 32 §:n 3 momentin perusteella asettaa perusopetuksen ja lisäopetuksen tapaan, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Päätös tulisi tehdä oppilaaksi ottamista koskevan päätöksen yhteydessä ja asiasta tulisi ennalta ilmoittaa esiopetusikää lähestyvien lasten huoltajille.

Kuten perusopetuksenkin oppilaille matkaetu voitaisiin antaa vaihtoehtoisesti esimerkiksi siten, että opetuksen järjestäjä järjestää kyydin linja-autolla tai taksilla, antaa oppilaalle maksutta matkalipun tai myöntää oppilaan huoltajille kuljettamista tai saattamista varten avustusta. Matkaan voisi kuulua myös kohtuullinen itse kuljettava osuus. Matkat

olisi järjestettävä 32 §:n 2 momentissa säädetyn päivittäisen ajan rajoissa.

Esiopetusta saaville oppilaille ei säädettäisi oikeutta majoitusetuun. Pidentetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien esiopetuksen oppilaiden oikeus majoitukseen kuitenkin säilytettäisiin. Nämä oppilaat voivat asua esimerkiksi valtion erityisoppilaitoksen oppilaskodissa.

2.2. Yksikköhintojen korottaminen esiopetusta saavien oppilaiden osalta

Esiopetusta saavien oppilaiden kuljetusetu otettaisiin huomioon valtionosuudessa korottamalla perusopetuksen yksikköhintoja esiopetusta saavien oppilaiden osalta. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:ää muutettaisiin siten, että esiopetusta saavan oppilaan osalta yksikköhinta korotettaisiin 85 prosentista 91 prosenttiin asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta ja yksikköhintoja oppilasta kohden laskettaessa otettaisiin huomioon 91 prosenttia esiopetusta saavien oppilaiden määrästä. Muutokset eivät koskisi perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidentetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille järjestetyn esiopetuksen yksikköhintoja.

Vuonna 2004 yksikköhinta olisi esiopetusta saavien oppilaiden osalta 88 prosenttia asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta. Yksikköhintoja laskettaessa vuosina 2004, 2005 ja 2006 esiopetusta saavien oppilaiden määrästä otettaisiin edelleen huomioon 85 prosenttia, koska esiopetuksen kuljetusedusta aiheutuvat kustannukset eivät ole mukana näiden vuosien yksikköhintojen määrittämisen pohjana olevissa kustannuksissa. Poikkeuksena olisi tässäkin pidentetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluville oppilaille annettava esiopetus, jota muutos ei koskisi.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Lääninhallitusten keräämistä tiedoista ilmenee, että suuri osa kunnista jo nykyään antaa matkaedun esiopetusta saaville oppilaille,

joiden matka esiopetuksen järjestämispaikkaan on oppilaalle vaikea, rasittava tai vaarallinen. Näille kunnille esityksen mukaiset muutokset eivät aiheuttaisi lisäkustannuksia. Oppilaat, joiden huoltajat nykyään maksavat yli viiden kilometrin pituisesta kuljetuksesta esiopetukseen, saisivat maksuttoman kuljetuksen tai riittävän avustuksen. Sama koskisi oppilaita, joiden matka esiopetukseen ei ylittä viittä kilometriä mutta on oppilaalle vaikea, rasittava tai vaarallinen. Kunnille maksettaisiin esiopetusta saavista oppilaista nykyistä suurempi valtionosuus. Yksikköhintojen korottaminen esiopetusta saavien oppilaiden osalta koskisi myös rekisteröityjä yhteisöjä ja säätiöitä, jotka järjestävät esiopetusta perusopetuslain 7 §:n nojalla myönnetyn luvan perusteella. Näiden opetuksen järjestäjien kouluissa on niin vähän esiopetusta saavia oppilaita, ettei kuljetusetu aiheuta merkittäviä lisäyksiä valtionosuuksiin. Valtion oppilaitoksissa esiopetusta saavia oppilaita on myös niin vähän, ettei kuljetusetu aiheuta merkittävää menojen lisäystä.

Lisäkustannuksia aiheutuisi valtiolle ja niille kunnille, jotka eivät nykyään anna matkaetua yksivuotista esiopetusta saaville oppilaille.

Kuljetusten järjestämistä ei oteta erikseen huomioon yksikköhintoja laskettaessa. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n 2 momentin mukaan yksikköhintoja porrastetaan muun muassa kunnan kouluverkon rakenteen ja kunnan asukastiheyden perusteella. Yksikköhintoja korotetaan saaristolunnissa. Näistä syistä yksikköhinnat muodostuvat korkeammiksi harvaan asutuilla alueilla, joilla kuljetusedun saavia oppilaita on suhteellisesti eniten.

Vuoden 2004 yksikköhinnat lasketaan vuonna 2001 aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella ja vuosien 2005 ja 2006 yksikköhinnat vuonna 2003 aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Esiopetusta saavien oppilaiden kuljetuksesta aiheutuneita kustannuksia ei ole sisällytetty näihin kustannuksiin. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 16 §:n 1 momentin ja kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 3 §:n 1 momentin nojalla valtionosuuksien tai niiden määrittämisen perusteena ovat keskimääräiset

markkamäärät tai laskennalliset kustannukset vahvistetaan vuosittain seuraavaa varainhoitovuotta varten ja tällöin otetaan huomioon muun muassa valtionosuustehtävien laajuuden ja laadun arvioidut muutokset viimeksi mainitun lain 4 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla. Mainitun momentin mukaan valtionosuustehtävän laajuuden ja laadun muutos otetaan huomioon, jos se aiheutuu asianomaista valtionosuustehtävää koskevasta laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroapäättöksestä taikka valtion talousarviosta.

Opetusministeriö on selvittänyt vuonna 2002 esiopetukseen osallistuneiden määrää ja matkojen pituutta kotoa esiopetukseen ja päivähoitosta esiopetukseen. Tiedot kerättiin esiopetuksen järjestäjiltä. Kyselyyn vastasi 70,6 prosenttia esiopetuksen järjestäjistä. Vastaukset kattavat 54,1 prosenttia esiopetusikäisistä lapsista.

Aineiston mukaan esiopetukseen osallistuneita lapsia, joiden matka esiopetukseen oli yli viisi kilometriä, oli noin 9,6 prosenttia esiopetukseen osallistuneista. Jos oletetaan, että 6—8 prosenttia lapsista ei osallistu esiopetukseen, osallistuvien laskennallinen määrä vuoden 2002 kuusivuotiaiden ikäluokan mukaan arvioituna olisi 56 033—57 252 lasta. Jos näistä 9,6 prosentilla olisi esiopetukseen yli viiden kilometrin matka ja tällä perusteella oikeus maksuttomaan kuljetukseen, opetuksen järjestäjillä olisi velvollisuus kuljettaa maksutta esiopetukseen yhteensä 5379—5496 oppilasta.

Esityksen mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun matka kotoa esiopetukseen tai päivähoitosta esiopetukseen oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Opetuksen järjestäjä arvioisi matkan vaikeuden, rasittavuuden ja vaarallisuuden ja päättäisi kuljetusedun myöntämisestä. Ottaen huomioon esiopetusta saavien oppilaiden ikä

ja kehitystaso on oletettavissa, että kuljetusetu myönnetään huomattavasti suuremmalle osalle esiopetusta saavista oppilaista kuin perusopetusta saavista oppilaista. Tähän viittaa myös lääninhallitusten selvitys, jonka mukaan vain hiukan yli 50 prosentilla esiopetukseen kuljetettavien oppilaiden määrästä vuonna 2002 matka oli viittä kilometriä pitempi.

Vuonna 2004 valtionosuuden korottaminen ehdotetulla tavalla aiheuttaa valtiolle noin viiden miljoonan euron lisäkustannukset. Vuodesta 2005 lähtien esiopetusta saavien oppilaiden kuljetusetu lisäisi vuosittaisia valtionosuuksia noin kymmenen miljoonaa euroa. Kuntien kustannukset esiopetusta saavien oppilaiden kuljetusedusta olisivat noin 7,5 miljoonaa euroa vuodessa.

Esiopetusta saavien oppilaiden huoltajille esiopetuksen kuljetusetu merkitsisi arvioituja kustannuksia vastaavia säästöjä verrattuna tilanteeseen, jossa kunnat eivät anna kuljetusetua esiopetusta saaville oppilaille. Perheiden kannalta tosiasiallinen vaikutus riippuu siitä, onko kunta järjestänyt kuljetuksen ja onko siitä peritty maksua.

3.2. Muut vaikutukset

Uudistus edellyttää kunnilta ja mahdollisesti myös muilta esiopetuksen järjestäjiltä matkaedun antamiseen liittyvää suunnittelua ja tiedottamista sekä mahdollisesti sopimuksia liikennöitsijöiden ja muiden kuljetuksen järjestäjien kanssa.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä opetusministeriössä. Valmistelun yhteydessä on neuvoteltu Opetushallituksen, Suomen Kuntaliiton ja Opetusalan Ammattijärjestö ry:n kanssa. Esitystä on käsitelty sivistyspoliittisessa ministeriöryhmässä sekä kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki perusopetuslain 32 §:n muuttamisesta

32 §. *Koulumatkat*. Pykälän 1 momentissa säädetään perusopetusta ja lisäopetusta saavien oppilaiden koulumatkaedusta saman sisältöisesti kuin voimassa olevassa säännöksessä. Momenttiin lisätään esiopetusta saavien oppilaiden matkaetua koskeva säännös, jonka mukaan esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoidon samoilla matkaa koskevilla edellytyksillä kuin perusopetuksen oppilaalla on oikeus matkaetuu. Esiopetusta saavalla oppilaalla olisi myös vaihtoehtoisesti oikeus kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen samoin kuin perusopetusta tai lisäopetusta saavalla oppilaalla.

Pykälän 3 momentissa säädetään poikkeus koulumatkaedusta silloin, kun oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan. Mainitussa momentissa säädetään kunnan velvollisuudesta osoittaa lähikoulu tai muu soveltuva paikka, jossa opetusta annetaan. Lain 28 §:n mukaan oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun. Ottaen huomioon, että esiopetukseen osallistumisesta päättää oppilaan huoltaja lukuun ottamatta pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia oppilaita, esiopetukseen voi ilman erillistä säännöstä hakeutua muualle kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kunnan osoittamaan opetuspaikkaan. Näissä tapauksissa oppilaaksi ottamisen edellytykset voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheu-

tuvista kustannuksista. Kyseessä oleva momentti täydennettäisiin siten, että se koskee myös esiopetusta. Säännös vastaa muuten voimassa olevaa säännöstä.

1.2. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

17 §. Yksikköhintoja koskevia säännöksiä muutetaan siten, että esiopetusta saavan oppilaan osalta yksikköhinnaksi säädettäisiin nykyisen 85 prosentin sijasta 91 prosenttia asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta ja yksikköhintoja laskettaessa esiopetusta saavien oppilaiden määrästä otetaan huomioon nykyisen 85 prosentin sijasta 91 prosenttia. Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien oppilaiden osalta yksikköhinta olisi edelleen sama kuin asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätty yksikköhinta ja yksikköhintoja laskettaessa näiden oppilaiden määrä otetaan edelleen huomioon kokonaan.

Voimaantulosäännökset. Koska esiopetuksen kuljetusetua koskevat säännökset tulevat voimaan syyslukukauden alusta 2004, ehdotetaan vuotta 2004 koskevaksi yksikköhinnaksi esiopetusta saavan oppilaan osalta 88 prosenttia asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta. Yksikköhintojen laskemisessa vuosina 2004, 2005 ja 2006 otettaisiin huomioon 85 prosenttia esiopetusta saavien oppilaiden määrästä, koska näiden vuosien yksikköhintojen määräämisen pohjana olevissa kustannuksissa ei vielä ole mukana esiopetuksen kuljetusedusta aiheutuvia kustannuksia. Perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien, esiopetusta saavien oppilaiden määrän huomioon ottamista ja yksikköhintojen laskemista voimaantulosäännös ei koskisi.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä elokuuta 2004. Ennen perusopetuslain 32 §:n voimaantuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Rahoitusta koskevia siirtymävaiheen säännöksiä, jotka johtuvat muutoksen voimaantulosta kesken kalenterivuoden ja esi-

opetuksen kuljetusedun aiheuttamien kustannusten sisällymisestä vasta vuoden 2007 yksikköhintojen määrittämisen pohjana oleviin kustannuksiin, on selostettu yksityiskohtaisten perustelujen kohdassa 1.2.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**perusopetuslain 32 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun perusopetuslain (628/1998) 32 §:n 1 ja 3 momentti, niistä 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 1288/1999, seuraavasti:

32 §

Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoidon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppi-

laalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2004.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 17 §:n 1 ja 8 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1289/1999, seuraavasti:

17 §

Perusopetuksen yksikköhinnat

Perusopetuksen yksikköhinnat oppilasta kohden lasketaan joka toinen vuosi perusopetuksesta kaikille opetuksen järjestäjille yksikköhintojen määräämistä edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia oppilaita. Yksikköhintoja laskettaessa esiopetusta saavien oppilaiden määrästä otetaan huomioon 91 prosenttia ja 18 vuotta täyttäneiden oppilaiden määrästä otetaan huomioon 60 prosenttia. Esiopetusta saavien perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden määrä otetaan kuitenkin huomioon kokonaan.

 Esiopetusta saavien oppilaiden osalta yksikköhinta on 91 prosenttia asianomaiselle

opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta. Perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien, esiopetusta saavien oppilaiden osalta yksikköhinta on kuitenkin sama kuin asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätty yksikköhinta.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2004.

Sen estämättä, mitä 17 §:n 1 ja 8 momentissa säädetään, perusopetuksen yksikköhinnat oppilasta kohden lasketaan vuosina 2004, 2005 ja 2006 siten, että esiopetusta saavien oppilaiden määrästä otetaan huomioon 85 prosenttia, ja esiopetusta saavan oppilaan osalta yksikköhinta vuonna 2004 on 88 prosenttia asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettun pidennetyn oppivelvollisuuden

piirissä olevien, esiopetusta saavien oppilaiden määrän huomioon ottamista eikä yksik-
köhintoja näille oppilaille annettavassa esiopetuksessa.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Opetusministeri *Tuula Haatainen*

1.

Laki**perusopetuslain 32 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun perusopetuslain (628/1998) 32 §:n 1 ja 3 momentti, niistä 1 momentti sellaisena kuin se on laissa 1288/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

32 §

Koulumatkat

Jos perusopetusta, lisäopetusta tai 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan esiopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pidempi tai jos se oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, on oppilaalla oikeus maksuttomaan kuljetukseen taikka oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun, voidaan oppilaaksi ottamisen edellytykseksi asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Ehdotus

32 §

Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitetusta päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2004.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 17 §:n 1 ja 8 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1289/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

17 §

*Perusopetuksen yksikköhinnat**Perusopetuksen yksikköhinnat*

Perusopetuksen yksikköhinnat oppilasta kohden lasketaan joka toinen vuosi perusopetuksesta kaikille opetuksen järjestäjille yksikköhintojen määrittämistä edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia oppilaita. Yksikköhintoja laskettaessa *muille kuin perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille järjestettyä esiopetusta saavien oppilaiden määräästä otetaan huomioon 85 prosenttia* ja 18 vuotta täyttäneiden oppilaiden määräästä otetaan huomioon 60 prosenttia.

Perusopetuksen yksikköhinnat oppilasta kohden lasketaan joka toinen vuosi perusopetuksesta kaikille opetuksen järjestäjille yksikköhintojen määrittämistä edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia oppilaita. Yksikköhintoja laskettaessa *esiopetusta saavien oppilaiden määräästä otetaan huomioon 91 prosenttia* ja 18 vuotta täyttäneiden oppilaiden määräästä otetaan huomioon 60 prosenttia. Esiopetusta saavien perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden määrä otetaan kuitenkin huomioon kokonaan.

Muille kuin perusopetuslain 25 §:n 2

Esiopetusta saavien oppilaiden osalta yk-

momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille annettavassa esiopetuksessa yksikköhinta on 85 prosenttia asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta.

sikköhinta on 91 prosenttia asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta. Perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien, esiopetusta saavien oppilaiden osalta yksikköhinta on kuitenkin sama kuin asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätty yksikköhinta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2004.

Sen estämättä, mitä 17 §:n 1 ja 8 momentissa säädetään, perusopetuksen yksikköhinnat oppilasta kohden lasketaan vuosina 2004, 2005 ja 2006 siten, että esiopetusta saavien oppilaiden määrästä otetaan huomioon 85 prosenttia, ja esiopetusta saavan oppilaan osalta yksikköhinta vuonna 2004 on 88 prosenttia asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnasta. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien, esiopetusta saavien oppilaiden määrän huomioon ottamista eikä yksikköhintoja näille oppilaille annettavassa esiopetuksessa.